

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ*
DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
AFFILIATED WITH THE CHAIYAPHUM PROVINCIAL OFFICE OF
LEARNING PROMOTION

ปิยะวรรณ ต่อสกุล¹, ประยงค์ แก่นลา² และ สมักร ไวยขุนทด³

Piyawan Torsakul¹, Prayong Kaenla² and Samak Waikhunthod³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding author E-mail: littlelittleme1212@gmail.com

วันที่รับบทความ : 23 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 4 กรกฎาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 6 กรกฎาคม 2569

Received 23 June 2026; Revised 4 July 2026; Accepted 6 July 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 214 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้

* ปิยะวรรณ ต่อสกุล, ประยงค์ แก่นลา และ สมักร ไวยขุนทด. (2569). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ. วารสารสหศาสตร์การพัฒนสังคม, 4(5), 60-77.

Piyawan Torsakul, Prayong Kaenla and Samak Waikhunthod. (2026). Digital Leadership Of School Administrators Affiliated With The Chaiyaphum Provincial Office Of Learning Promotion.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(5), 60-77.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ สรุป 5 ด้าน ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านพลเมืองดิจิทัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the digital leadership of school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion; 2) compare opinions on digital leadership among school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion categorized by position, work experience, and school size; and 3) study guidelines for promoting digital leadership among school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion. The research sample consisted of 214 school administrators and teachers from schools under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion, determined using the Krejcie-Morgan table and multi-stage random sampling. The research instruments were a 5-star Likert scale questionnaire and structured interviews. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed the following:

1. The overall level of digital leadership among school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion was high.

2. A comparison of the opinions of personnel regarding digital leadership among school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion, categorized by position and work experience, showed statistically significant differences at the .05 level.

3. The guidelines for developing and promoting digital leadership among school administrators under the Chaiyaphum Provincial Office of Learning Promotion were summarized in five areas: digital vision, digital learning culture, digital communication, digital literacy, and digital citizenship.

Keywords: Leadership, Digital, Educational Administrators

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของการดำเนินชีวิต ความคาดหวังและความต้องการทางดิจิทัลของประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ล้วนมุ่งไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสังคมมีความเท่าเทียมทางดิจิทัล ความคาดหวังที่สำคัญคือ การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์จากดิจิทัลในการเรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพ และการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีความต้องการให้ภาครัฐพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และระบบฐานข้อมูลที่ปลอดภัย เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจดิจิทัลและบริการภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) อีกทั้งยังมีความคาดหวังให้ภาคการศึกษาและภาคแรงงานปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมทักษะดิจิทัล (Digital Literacy) ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ โปร่งใส และรับผิดชอบ เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมดิจิทัลที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับโลกยุคดิจิทัล ภาครัฐจึงได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้มุ่งสู่การสร้าง “สังคมแห่งการเรียนรู้ดิจิทัล (Digital Learning Society)” เพื่อยกระดับศักยภาพของคนไทยให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคนให้มีสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) โดยเน้นให้สถานศึกษาทุกระดับนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการบริการทางการศึกษา เพื่อสร้างระบบนิเวศทางการเรียนรู้ดิจิทัลที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา รวมทั้งเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างนวัตกรรมในด้านกฎหมาย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562) ได้ระบุให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนให้สถานศึกษาส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล สำหรับด้านหลักสูตรนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้บูรณาการสาระการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อดิจิทัลและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบ Active Learning อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้ดำเนินนโยบาย “Digital Education Thailand” เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในสถานศึกษา สนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและผู้เรียนให้สอดคล้องกับนโยบาย ประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม

จากการกล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลกับการบริหาร การศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะต้องมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร คือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำทางดิจิทัล มีความรู้มี

ความสามารถ และความเข้าใจมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยเข้ามามีบทบาทอิทธิพลต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำพาองค์กรหรือหน่วยงานให้ไปสู่สถานศึกษาแห่งดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสามารถอำนวยการ สนับสนุน ส่งเสริม โดยอาศัยความร่วมมือ ความรู้ และประสบการณ์ โดยมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้ององค์การคือครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัล มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ และมีคุณลักษณะภาวะผู้นำของบริหารสถานศึกษาดิจิทัลเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่จะสามารถบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้ เช่น ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (Technology Leadership) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leadership) (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560) นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างภาวะผู้นำให้กับครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ ครูต้องได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสร้างสรรค์การใช้เทคโนโลยี รวมทั้งเป็นผู้แนะนำที่ดีให้แก่ผู้เรียนทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าด้วยศึกษาด้วยเอง (Independent study) ตลอดเวลาเพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างรวดเร็ว

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ มีนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “คนชัยภูมิทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม บนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีพันธกิจเพื่อ จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ และยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และมีสมรรถนะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างและประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ

ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา (แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ 2568)

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 16 แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มักจะพบสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจากการศึกษารายงานการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ประจำปีการศึกษา 2567 (งานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา, 2567) ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษายังมีจุดที่ควรพัฒนา คือภาวะผู้นำทางดิจิทัลโดยผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร การรับข้อมูลต่าง ๆ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในการบริหารศึกษา รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมมาใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาและเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกที่มุ่งให้การจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะนำพาองค์กร นำพาสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จึงต้องมีแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามได้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกขนาดและสะท้อนสภาพปัญหา พร้อมทั้งมีโครงการกิจกรรมกระบวนการดำเนินงานที่พัฒนางานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเป็นไปอย่างชัดเจนโดยมีการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานและขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อลงไปสู่ผู้เรียนโดยจัดหาเทคโนโลยีดิจิทัลสารสนเทศเพื่อกระบวนการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อสนเทศ ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 452 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 210 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานดีเด่นในด้านทักษะทางดิจิทัล จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 30 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์

4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

4.6 ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (อ้างอิงบุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษาโดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.1 t- test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านพลเมืองดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และ ด้านการสื่อสารดิจิทัล ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มามีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญโดยให้มีเทคโนโลยีที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านส่งเสริมและสนับสนุน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้ร่วมงาน ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด และท่านให้เกียรติซึ่งกันและกันในการติดต่อสื่อสารกับ ผู้อื่นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก ข้อที่มามีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านปฏิบัติตนต่อผู้อื่นในสังคมออนไลน์ด้วยความ เคารพและไม่กลั่นแกล้ง คุกคามผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก

1.2 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มามีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านมีความเข้าใจในเป้าหมายที่กำหนดไว้และสามารถถ่ายทอดแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และกลยุทธ์กับบุคลากรอื่น ๆ ได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านมีการสร้างแรงจูงใจและมีการสร้างแรงบันดาลใจในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารร่วมกับครูและบุคลากรในการกำหนดนโยบายดิจิทัล และข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มามีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านมีความสามารถนำเทคโนโลยีมาพัฒนา ประยุกต์และบูรณาการและยกระดับความเป็นเลิศขององค์กรได้ อยู่ในระดับมาก

1.3 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านพลเมืองดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มามีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านแบ่งเวลาตามความจำเป็นในการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลและโซเชียลมีเดีย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านไม่กลั่นแกล้งหรือคุกคามผู้อื่นผ่านสื่อดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และท่านตระหนักว่า การกระทำสิ่งใดบนโลกออนไลน์ของท่านจะมีผลเกิดขึ้นทั้งผลดีและผลเสีย และท่านต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง อยู่ในระดับมาก ข้อที่มามีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านมีสติและควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อพบข้อความ / รูปภาพ / คลิปวิดีโอ ที่มากลั่นแกล้งท่านบนโลกออนไลน์ อยู่ในระดับมาก

1.4 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านความรู้ดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มามีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้

ในการทำงานได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านสามารถใช้ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก และท่านสามารถแยกแยะข่าวปลอม (Fake News) ได้ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

1.5 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ด้านการสื่อสารดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ท่านมีการอัปเดตข้อมูลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างเครือข่ายในการสื่อสารได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านใช้ถ้อยคำสุภาพและเหมาะสมในการสื่อสารออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และท่านมีการตอบกลับข้อความหรือข้อซักถามอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านมีวิธีการสื่อสารในการจูงใจผู้อื่นโดยใช้เทคโนโลยีในการทำงาน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ

แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถสรุปได้เป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านพลเมืองดิจิทัล ดังนี้

ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายด้านดิจิทัลที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและนโยบายการศึกษา พร้อมทั้งถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่ครูและบุคลากร เพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล พบว่า การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจัยสำคัญ ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากร ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้มีการทดลองใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ด้านการสื่อสารดิจิทัล พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารและบริหารจัดการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรพัฒนาระบบสารสนเทศและใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างเหมาะสม

ด้านความรู้ดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเพียงพอ สามารถเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษารวมทั้งใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านพลเมืองดิจิทัล พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ และคำนึงถึงความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สื่อดิจิทัล

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุดเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านพลเมืองดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านการสื่อสารดิจิทัล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้บุคลากรรับรู้ถึงบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกัน ผู้บริหารยังมีการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัลที่ชัดเจน ทำให้ครูและบุคลากรมองเห็นทิศทางการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทการศึกษาในปัจจุบัน นอกจากนี้ การที่ด้านพลเมืองดิจิทัลอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมและ

ความรับผิดชอบ สอดคล้องกับบริบทสังคมที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ส่วนด้านความรู้ดิจิทัลและการสื่อสารดิจิทัล แม้จะอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่อาจยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ความแตกต่างของทักษะด้านเทคโนโลยีของบุคลากร หรือข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสารสนเทศ โดยภาพรวม ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดดังกล่าวมีภาวะผู้นำทางดิจิทัลในระดับที่น่าพอใจ และสามารถขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงลึกด้านเทคโนโลยี จะช่วยยกระดับประสิทธิภาพของภาวะผู้นำทางดิจิทัลให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลินี ฝวนวล (2567) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ กัญญณัช เพชรรัตน์ (2567) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และบริบทการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละกลุ่ม ในด้านตำแหน่ง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งแตกต่างกันย่อมมีมุมมองต่อการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารอาจมองภาพรวมเชิงนโยบายและการจัดสรรทรัพยากร ขณะที่ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอาจพิจารณาจากการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้จริงในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ระดับความคิดเห็นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านประสบการณ์ในการทำงาน บุคลากรที่มีประสบการณ์มากอาจมีความเข้าใจในระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มากกว่า และสามารถเปรียบเทียบพัฒนาการหรือข้อจำกัดในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้ ขณะที่ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยอาจประเมินจากการรับรู้ในปัจจุบันเป็นหลัก จึงทำให้มุมมองและระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน สำหรับขนาดของสถานศึกษา ความแตกต่างอาจเกิดจากทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร และความพร้อมด้านสถานที่หรือเทคโนโลยีที่ไม่เท่ากัน สถานศึกษา

ขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและได้รับการสนับสนุนมากกว่า ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กอาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ส่งผลต่อการรับรู้และความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลและบริบทของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคลากร ดังนั้น การพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรคำนึงถึงความหลากหลายของบริบทและความต้องการของบุคลากรในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัทธวรรณ วงษ์โพย และวิบูล ทาชา (2566) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นรุ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัมีภาวะผู้นำดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ เฉลิมพล วงศ์พระลับ และวานิช ประเสริฐพร (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาใน สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบสถานภาพทางตำแหน่งในสถานศึกษาระหว่างผู้บริหาร กับ ครูผู้สอน ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 รายด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางการส่งเสริมครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ดิจิทัล วัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล ความรู้ดิจิทัล และพลเมืองดิจิทัล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำดิจิทัลมิได้เป็นเพียงทักษะด้านเทคโนโลยีเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงวิสัยทัศน์ องค์กร บุคลากร และคุณธรรมจริยธรรมเข้าด้วยกัน ผลการศึกษาที่พบว่า ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัลมีความสำคัญอย่างยิ่ง สะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้ ต้องเริ่มจากการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และสนับสนุนการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เน้นคน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มากกว่าการมุ่งเน้นเพียงเครื่องมือหรือเทคโนโลยี ในด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีความสามารถในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันภายในองค์กร การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยลดความสับสนในการดำเนินงาน และทำให้การบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีระบบ สำหรับด้านความรู้ดิจิทัลและการสื่อสารดิจิทัล แม้จะมี

ความสำคัญเช่นกัน แต่ผลการศึกษาอาจสะท้อนว่าการพัฒนาทักษะเชิงลึกและการใช้ระบบสารสนเทศอย่างเต็มประสิทธิภาพยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม โดยเฉพาะในบริบทที่ทรัพยากรหรือโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีอาจมีข้อจำกัด ส่วนด้านพลเมืองดิจิทัล ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความตระหนักในเรื่องจริยธรรม ความรับผิดชอบ และความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล เพราะผู้บริหารมีได้ทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังคงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม โดยภาพรวม ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นว่า การส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งมิติด้านนโยบาย วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะส่วนบุคคล และจริยธรรมการใช้เทคโนโลยี ทั้งนี้ การพัฒนาอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิชัย แสนอุบล (2567) เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาเริ่มด้วยการวิเคราะห์ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ เลือกกลยุทธ์ จัดสรรทรัพยากร และปรับกลยุทธ์ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และงานวิจัยของ สุภาสินี มีอาหาร (2567) เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย กลุ่มโซนใต้ พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) กำหนดทิศทางการ 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก 2.การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. แนวทางการพัฒนาทางการส่งเสริมภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ สรุป 5 ด้าน ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านความรู้ดิจิทัล และด้านพลเมืองดิจิทัล **ข้อเสนอแนะ**

1. ด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายด้านดิจิทัลของสถานศึกษาให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารควรถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดังกล่าวสู่ครูและบุคลากรอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม
2. ด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ควรส่งเสริมบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนให้ครูทดลองใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์
3. ด้านการสื่อสารดิจิทัล ควรพัฒนาระบบการสื่อสารภายในและภายนอกสถานศึกษาให้มีความทันสมัย รวดเร็ว และโปร่งใส เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการประชุม การแจ้งข่าวสาร และการบริหารข้อมูล พร้อมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ด้านความรู้ดิจิทัล ควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นทั้งทักษะพื้นฐานและทักษะขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้โปรแกรมเพื่อการบริหารจัดการ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์
5. ด้านพลเมืองดิจิทัล ควรกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม ความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการใช้สื่ออย่างรับผิดชอบ ทั้งในระดับครู บุคลากร และผู้เรียน โดยผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กัญญณ์ช์ เพชรรัตน์. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- เฉลิมพล วงศ์พระลับ และวานิช ประเสริฐพร. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ใน *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ลัทธวรรณ วงษ์ไพบ และวิบูล ทาชา. (2566). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์.
- วุฒิชัย แสนอุบล. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- สาลินี ผิวนวนล. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2.
- สุภาสินี มีอาหาร. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย.
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ. (2568). แผนการส่งเสริมการเรียนรู้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดชัยภูมิ. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2569 จาก <https://dole.go.th/dole2024/>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.